

ת"פ 50508/06/18 - מדינת ישראל נגד מוחמד בן אחמד חושיה,עלא בן עמאד אלדין ג'בארין

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 50508-06-18 מדינת ישראל נ' חושיה ואח'

בפני כב' השופט אברהם אליקים, סגן נשיא
בדניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. מוחמד בן אחמד חושיה
2. עלא בן עמאד אלדין ג'בארין

הנאשמים

גזר דין

מבוא

בפתח המשפט הודו הנאשמים בעובדות כתב האישום, ללא הסדר טיעון, והורשעו על פי הודאתם בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות-עבירה לפי סעיף 402(ב) +29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן-החוק) וסחיטה באיומים-עבירה לפי סעיף 428 סיפא +29 לחוק.

1. על פי עובדות כתב האישום, לנאשמים היה סכסוך כספי עם מעבידם, אדם בשם איימן (להלן-איימן) על רקע עבודתם. עובר לתאריך 28.2.2018 החליטו הנאשמים לשדוד רכב המשמש את איימן לביצוע משלוחים ואשר נהג בו אדם בשם אגבריה (להלן-אגבריה).

באותו יום בשעה 23:00 פגשו הנאשמים את אגבריה כאשר הם רעולי פנים ומצוידים בכלי הנחזה לאקדח (להלן-הכלי). נאשם 1 כיוון את הכלי לראשו של אגבריה והורה לו לצאת מהרכב, אגבריה שחש מהנאשמים יצא מהרכב. נאשם 2 נכנס לרכב ונסע מהמקום לכפר יאמון ברשות הפלשתינאית. כל זאת עשו הנאשמים כדי לשלול את הבעלות ברכב שלילת קבע.

איימן שידע על המקום בו נמצא הרכב, שלח את אחיו כרים (להלן-כרים) שנפגש עם הנאשמים ביום 1.3.2018 ביאמון וביקש ששייבו את הרכב לאיימן. נאשם 1 וקרובי משפחתו איימו על כרים כי אם איימן לא ישלם לנאשמים סכום של 12,000 ₪, הוא לא יקבל את הרכב.

בעקבות מעשיהם ואיומיהם של הנאשמים שילם אימן לנאשמים סכום של 12,000 ₪ (בשני תשלומים, ביום 16.3.2018 וביום 16.4.2018), מתוך הסכום הנ"ל קיבל נאשם 2, סכום של 2,000 ₪ ואת היתרה לקח נאשם 1. הרכב הוחזר לאחר מכן לאימן.

ראיות לעונש

2. מטעם המאשימה לא הוגשו ראיות לעונש, לנאשמים אין רישום פלילי קודם.

מטעם הנאשמים הוגש הסכם סולחה מיום 31.12.2018 שנערך בין נאשם 1 לבין אימן וזכרים ולפיו התקיימה סולחה בין הצדדים שהביאה לפתרון הסכסוך בדרכי פשרה כך שלאיימן וזכרים אין כל טענה נגד הנאשמים (ס/1).

תסקירי שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות השירות

בשל גילם של הנאשמים כבני 19 שנה, שירות המבחן התבקש להכין תסקיר לעניין העונש.

3. בעניין נאשם 1 התרשמה קצינת מבחן כי ניכר שקיימת נזקקות טיפולית ולכן היא המליצה על ענישה משולבת של עונש מוחשי ומציב גבולות יחד עם טיפול ושיקום בצורת מאסר בדרך של עבודות שירות לצד צו מבחן טיפולי למשך שנה וחצי. להערכתה לא ניתן לשלול סיכון להישנות התנהגות אלימה בעתיד והטיפול השיקומי יפחית את אותו סיכון.

בעניין נאשם 2 התרשמה קצינת מבחן כי הסיכון לביצוע עבירות אלימות בעתיד הוא נמוך, קיימים לגביו גורמי סיכוי רבים ולכן המליצה להימנע משליחתו לכלא, להטיל עליו צו מבחן טיפולי למשך שנה לצד עונש מאסר בעבודות שירות.

4. הממונה על עבודות השירות קבעה כי שני הנאשמים מתאימים לביצוע עבודות שירות ללא מגבלה והיא גם קבעה מקום ומועד לביצוע העבודות לכל אחד מהם, נאשם 1 במוסד נווה מנשה ונאשם 2 באנדרטת ברקאי של מג"ב.

תמצית טענות הצדדים

5. ב"כ המאשימה בטיעוניה בכתב (ט/1) ובעל פה ביקש לקבוע כי שני המעשים (השוד ועבירת הסחיטה) מהווים אירוע אחד שמתחם העונש ההולם לגביו נע בין 3.5 ל-6 שנות מאסר בפועל וביקש לגזור את העונש של הנאשמים ברף התחתון של המתחם, ביחד עם עונש מאסר על תנאי ופיצוי הולם למתלוננים.

לתמיכה בטענותיו הפנה לפסקי דין שונים הן אשר לעבירת השוד והן אשר לעבירת הסחיטה באיומים.

6. ב"כ נאשם 1 ביקש לראות במעשים אירוע אחד, לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהסתפק במאסר בדרך של עבודות שירות. אם ייקבע מתחם גבוה יותר, לבקשתו יש לסטות מהמתחם לצרכי שיקום.

בטיעוניו שם דגש על גילו הצעיר של נאשם 1, כבן 19 שנה. על העובדה כי לנאשם 1 אין עבר פלילי, גם לא תיקי מב"ד. לטענתו המעשה לא בוצע באלימות במדרג גבוה. נאשם 1 נטל אחריות מלאה ומדובר במעידה חד פעמית. עוד ציין כי לפי התסקיר לנאשם 1 אין דפוסי חשיבה עברייניים והוא זקוק לטיפול ולשיקום. לתמיכה בטענותיו הפנה לפסקי דין שונים של בית המשפט המחוזי בחיפה.

7. ב"כ נאשם 2 ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן ולחרוג משיקולי שיקום מכל מתחם אחר שייקבע וזאת בשל גילו הצעיר של הנאשם, הודאתו כבר בשלב החקירה, לקיחת אחריות מלאה, העדר עבר פלילי ונסיבות ביצוע העבירה שאין ייחודיות למקרה זה שמקורו בסכסוך כספי על רקע עבודת הנאשמים אצל אימן. לתמיכה בטענותיו הפנה לפסקי דין שונים.

8. בתום הטיעונים נאשם 1 ביקש לאמץ את דברי בא כוחו, נאשם 2 הביע צער על מעשיו הבהיר כי הוא מפיק תועלת מהטיפול בשירות המבחן והסביר כי הבין שגרם נזק במעשיו.

דין

מתחם העונש ההולם

9. העיקרון המנחה בקביעת מתחם העונש הוא עיקרון ההלימה, שמשמעותו "קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב' לחוק).

מקובלת עליי עמדת הצדדים לפיה מדובר באירוע אחד ולכן אקבע מתחם עונש הולם אחד לשני המעשים. מעשי הנאשמים היו חלק מתכנית עבריינית אחת, במהלכה שדדו את רכבו של אימן ביום 28.2.2018 בשעת לילה מאוחרת ולמחרת היום אימן ואחיו וסחטו מהם סכום של 12,000 ₪, לאחר תשלומם הושב לאימן הרכב.

במקרה זה פגעו הנאשמים פגיעה לא חמורה בערכים חברתיים-ב טחונו ושלומם של הציבור, הגנה על קנינו וכבודו של אדם.

אשר למדיניות הענישה הנהוגה בקשר לעבירת השוד, אתייחס לארבעה מפסקי הדין אליהם הפנה ב"כ המאשימה.

בע"פ 7516/12 פלוני נגד מדינת ישראל (1.8.2013), נדון קטין על סף בגירות לשלוש שנות מאסר בפועל בגין ביצוע עבירת שוד בסניף דואר תוך שימוש במצית בצורת אקדח (הנאשם באותו מקרה ביצע עבירות נוספות ושלל את האפיק השיקומי שהוצע לו תוך שהוא מציין כי הוא מעדיף לרצות עונש מאסר).

בע"פ 5368/14 אברהם נגד מדינת ישראל (8.9.2014) נדון הנאשם ל-42 חודשי מאסר בפועל בגין ביצוע שוד בנסיבות מחמירות, השוד בוצע בתחנת דלק על ידי הנאשם ושותפו תוך שימוש באלימות ואיום באקדח צעצוע.

בע"פ 4125/14 חרב נגד מדינת ישראל (6.1.2015) הקל בית המשפט העליון בעונשו של נאשם והעמידו על 24 חודשי מאסר בפועל, תוך שהוא קובע מתחם שבין שנה לשלוש שנים. באותו מקרה ניסה הנאשם לשדוד כספי חנות מכולת באמצעות אקדח מפלסטיק.

בע"פ 1114/15 גנאים נגד מדינת ישראל (16.11.2015) ביצע הנאשם ביחד עם אחר שוד של חנות מכולת באמצעות כלי הנראה כאקדח, בית המשפט השית עליו 42 חודשי מאסר בפועל וערעורו נדחה.

הסנגורים הפנו לפסקי דין שונים, אתייחס לפסקי הדין של בית המשפט העליון.

בע"פ 4154/07 טאהא נגד מדינת ישראל (9.9.2007) התקבל ערעורו של נאשם בן 18 שנה שנדון ל-10 חודשי מאסר בפועל על שוד בצוותא של מכשיר סלולרי, בית המשפט העליון העמיד את עונשו על 6 חודשי מאסר בעבודות שירות.

בע"פ 2849/13 מדינת ישראל נגד טגבה (13.8.2013) (להלן-עניין טגבה) נדון הנאשם בגין עבירות של שוד בנסיבות מחמירות ופציעה בנסיבות מחמירות לששה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות ובשל גילו הצעיר ונסיבות ביצוע העבירות, ערעור המדינה נדחה.

בע"פ 7430/13 טוחסונוב נגד מדינת ישראל (3.4.2014) התברר ענינו של נאשם שנדון ל-7 חודשי מאסר בפועל בגין שוד אלים בצוותא עם אחר, בית המשפט העליון דחה את ערעור המדינה בין השאר בשל הליך שיקום אותו עבר הנאשם.

בנוסף לפסקי הדין אליהם הפנו הצדדים אפנה לע"פ 8487/15 פלוני נגד מדינת ישראל (8.11.2016) בו אישר בית המשפט העליון מתחם שנע בן 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל, בעבירת שוד בנסיבות מחמירות של נהג מונית על ידי שני צעירים שעשו שימוש בחפץ דמוי אקדח, הנאשם נדון באותו מקרה ל-24 חודשי מאסר בפועל.

אשר למדיניות ענישה בעבירה של סחיטה באיומים, הפנה ב"כ המאשימה בין השאר לע"פ 1725/07 מדינת ישראל

נגד פלוני (14.5.2007) בו התקבל ערעור המדינה והוחמר עונשו של נאשם ל-30 חודשי מאסר בפועל בשל סחיטת בעל תחנת דלק.

בע"פ 2048/18 פלוני נגד מדינת ישראל (14.11.2018) נדון נאשם ל-22 חודשי מאסר בפועל, ערעורו נדחה על ידי בית המשפט העליון, עבירת הסחיטה בוצעה לאורך זמן.

ראו גם ע"פ 3791/18 לוי נגד מדינת ישראל (2.10.2018) בו העונש שהוטל בגין עבירה של סחיטה באיומים היה 28 חודשי מאסר בפועל, הערעור נדחה.

המדיניות הראויה במקרים של סחיטה באיומים היא ענישה בדרך של מאסר בפועל. אך אבהיר כי ברוב המקרים-לא כמו במקרה שלפניי מדובר בעבירה של סחיטה באיומים הנמשכת לאורך תקופה ומדובר במספר רב של מקרים, כפי שהיה בע"פ 1725/07 הנ"ל, בו דרש הנאשם "דמי חסות" כדי להפסיק התפרצויות וגניבות רבות שהתרחשו באותו מקום.

אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות (סעיף 40ט לחוק): על עוצמת הפגיעה שאינה חמורה כאמור ניתן ללמוד מהעובדה כי תוך זמן קצר גילה איימן את זהות הנאשמים ואת מקום הימצאם, הוא שלח אליהם את אחיו ושילם להם ₪ 12,000 בעקבות איומם וקיבל את רכבו בחזרה ובכך הסתיימו מעשיהם של הנאשמים. הם נעצרו רק כ-3 חודשים לאחר מכן.

הנאשמים לא פעלו באלימות כל שהיא כלפי המתלונן, התנהגותם הייתה בעקבות סכסוך כספי עם המתלונן, מעבדים, שלא שילם להם את שכרם על פי טענתם.

השימוש בכלי הנחזה לאקדח, אמנם יצר איום, אך פוטנציאל הנזק היה נמוך מאחר ולא מדובר בכלי שסוגל לירות או לגרום נזק.

לענין הנזק שנגרם בפועל חשוב לציין כי הושג הסכם סולחה ולפיו אין לאיימן או לכרים כל טענה נגד הנאשמים.

עבירת השוד בוצעה לאחר תכנון מוקדם, הנאשמים הצטיידו בכיסויים לפנים ובכלי הנחזה לאקדח. כל אחד מהנאשמים היה מבצע עיקרי, הגם שבחלוקת הכספים שסחטו מהמתלונן לא הייתה שווה, נאשם 1 קיבל את רוב הכסף (10,000 ₪ מתוך 12,000 ₪).

אין הצדקה לביצוע עבירות לשם גביית חוב גם אם היה כזה, ולכן לא אתייחס לסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות, כשיקול חיובי בעת קביעת המתחם.

אתייחס בעת קביעת המתחם לגילם הצעיר של שני הנאשמים על כל המשתמע מכך באשר ליכולתם להבין את משמעות מעשיהם.

10. בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות אני קובע כי מתחם העונש ההולם במקרה זה הוא מאסר שבין 24 ל-48 חודשי מאסר בפועל.

העונש המתאים

11. הנאשמים צעירים, נאשם 1 יליד 1.8.1999 (היה כבן 18 שנה ו-7 חודשים בעת ביצוע העבירות) ונאשם 2 יליד 15.6.1999 (היה כבן 18 שנה ו-9 חודשים בעת ביצוע העבירות).

לאחר ניתוח טענות הצדדים ותסקירי שירות המבחן שוכנעתי כי יש במקרה זה לחרוג ממתחם הענישה משיקולי שיקום ויש סיכוי של ממש כי הנאשמים הצעירים שזו מעידתם הראשונה ישתקמו בעזרת שירות המבחן ותכנית הטיפול שנבנתה עבורם.

12. שירות המבחן התרשם כי קיימת נזקקות טיפולית לנאשם 1, ובמסגרת תקופת מבחן למשך שנה וחצי יש כוונה לשלב את נאשם 1 בקבוצה טיפולית כדי לסייע לו ברכישת כלים לוויסות דחפיו והפעלת שיקול דעת בסיטואציות מורכבות.

לגבי נאשם 2, התרשם שירות המבחן כי יש סיכון נמוך לביצוע עבירות דומות בעתיד ושילובו בהליך טיפולי עדיף על שליחתו לכלא. גם במקרה זה הומלץ על מבחן וטיפול שנועד לסייע לו למתן התנהלות אימפולסיבית ומציאת אלטרנטיבות להתנהלותו.

לעניין משמעותו של שיקום אפנה לע"פ 4802/18 פלוגי נגד מדינת ישראל (29.1.2019)

"נדמה שמעמדה של התכלית השיקומית בענישה גבוהה מזה של התכלית ההרתעתית, וכי שיקומו של הנאשם מהווה שיקול משמעותי בגזירת עונשו... ודוק: חשיבותו של ההליך השיקומי, המסייע לנאשם לצאת ממעגל העבריינות ולהשתלב באורח חיים יציב וקונסטרוקטיבי, אינה נעוצה אך בטובתו של הנאשם, וההתחשבות בשיקולי שיקום אינה בבחינת הפעלת "מידת הרחמים" או התנהלות של לפנים משורת הדין. אדרבה, יש בשיקולים אלה כדי לקדם את האינטרס של כלל הציבור, ואף להגן על קורבנות פוטנציאליים - לא פחות, ולעיתים אף יותר, משיקולי ההרתעה".

עוד ראו ע"פ 5611/16 סלב נגד מדינת ישראל (14.9.2017), באותו מקרה קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם, כבן 20 שניסה לשדוד שני סניפי דואר זה אחר זה ביחד עם אחר תוך שימוש בכלי דמוי אקדח. הוא נדון ל-12 חודשי מאסר בפועל ובית המשפט העליון העמיד עונשו על 6 חודשי מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות, בשל פוטנציאל שיקומי שעלה מתסקירי שירות המבחן.

ולסיום אפנה לעניין טגבה הנ"ל, בית המשפט העליון אישר מאסר של 6 חודשים לנשיאה בעבודות שירות במקרה

של ביצוע שוד בנסיבות מחמירות ביחד עם פגיעה בנסיבות מחמירות תוך שהוא מאמץ את המלצת שירות המבחן משיקולי שיקום וכך נקבע:

"גילו הצעיר של המשיב, הודאתו, הבעת החרטה מצידו, תשלום מלוא הפיצוי למתלונן והעדר עבר פלילי מכביד - מצדיקים, בנסיבות העניין, העדפת ענישה הנושאת עימה אלמנטים שיקומיים, על פני כליאתו של המשיב מאחורי סורג ובריח. העונשים שהושתו על המשיב ובהם עונש המאסר על תנאי העלול להיות מופעל כנגד המשיב במידה והוא יעבור עבירת אלימות, או עבירת רכוש מסוג פשע, או עבירה של הטרדת עד - מספקים, לדידי, את הצורך בהרתעה אישית של המשיב, ולטעמי יש להעדיף, בנסיבות העניין, על פני חשיפתו להשפעות העברייניות השליליות הכרוכות במאסר, והכל על מנת שתיתן לו הזדמנות להוכיח כי אכן מדובר במעידה חד פעמית וכי מכאן ואילך ינהג בחייו הבוגרים כאדם נורמטיבי".

13. גילם הצעיר של הנאשמים, העדר עבר פלילי, נטילת אחריות על ידי שני הנאשמים מהשלב ראשון כחלק מהתמודדות שיקומית והמלצות שירות המבחן מצדיקים במקרה זה העדפת ענישה שיקומית לצד הרתעה באמצעות מרכיבי ענישה אחרים ובכללם צו מבחן שהפרתו עלולה להביא לענישה נוספת בגין מעשיהם.

עוד אפנה לאמור בתסקירי שירות המבחן לעניין נסיבותיהם האישיות של הנאשמים.

נאשם 1, צעיר בעל מוסר עבודה גבוה שגדל במשפחה נורמטיבית שומרת חוק, סיים 12 שנות לימוד. אין לו דפוסי מחשבה והתנהגות עבריינים מושרשים.

נאשם 2, סיים 12 שנות לימוד, נרשם ללימודי המשך כהנדסאי בנין ומתכוון לעבוד כמנהל עבודה בבניין, בדומה לאביו. הוא בעל תפקוד יציב ואחראי בתחום הלימודים והעבודה ומסייע לבני משפחתו.

זה השלב להפנות להסכם הסולחה שנעשה בין הנאשמים לבין אימן וכרים, למאשימה ניתנה הזדמנות לאחר הטיעונים לעונש לבחון אמיתות ההסכם ולמסור תגובתה, והיא לא חלקה על תוכנו. לסולחה חשיבות כאמצעי להשכנת שלום בין נאשמים לנפגעי עבירה וסולחה עשויה להוות שיקול לקולה בגזירת העונש, כשהיא נלווית להודאה וחרטה כמו במקרה שלפני (ראו לענין זה ע"פ 9168/18 קשור נגד מדינת ישראל (26.2.2019)).

סיכום

לאור האמור לעיל אני דן את כל אחד מהנאשמים לעונשים הבאים:

· ששה חודשי מאסר בפועל בניכוי הימים בהם הם היו עצורים, מיום 11/6/18 עד

25/6/18. הנאשמים ישאו בעונש המאסר בדרך של עבודות שירות.

על פי חוות דעת הממונה על העבודות: נאשם 1 יבצע העבודות במוסד נווה מנשה ונאשם 2 יבצע העבודות במג"ב-אנדרטת ברקאי.

הנאשמים יתייצבו לצורך קליטה והצבה ביום 17.4.2019 שעה 8:00, ביחידת עבודות השירות, מפקדת מחוז צפון, המצויה במתחם תחנת משטרת טבריה בכתובת: דרך הציונות 14 טבריה.

עמוד 7

הבהרתי לכל אחד מהנאשמים כי מדובר בתנאי העסקה קפדניים וכל חריגה מכללים אלו יש בה כדי להפסיק את עבודות השירות ונשיאה ביתרת העונש במאסר בפועל.

ששה חודשי מאסר על תנאי. כל אחד מהנאשמים לא יישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שנתיים מהיום אחת העבירות בהן הורשע או כל עבירת אלימות או רכוש ויורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.

הנני מעמיד את כל אחד מהנאשמים למבחן על פי סעיף 1(ב) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969.

נאשם 1 למשך 18 חודשים מהיום ונאשם 2 למשך 12 חודשים מהיום, האבחנה בין הנאשמים נעשתה על ידי שירות המבחן והבסיס לה הוא בהערכה כי הסיכון לביצוע עבירות אלימות מצד נאשם 2 נמוכה (הערכה שונה מההערכה לגבי נאשם 1).

בתקופת המבחן יעמוד כל אחד מהנאשמים לפיקוחו של שירות המבחן וישתף פעולה לשם מימוש התוכניות והמטרות הטיפוליות שייקבעו לגביו ע"י שירות המבחן.

שירות המבחן ידאג כי המטלות על פי שירות המבחן לא יהיו במהלך השעות בהן מבוצעות עבודות השירות (מיום 17.4.2019, חמשה ימים בשבוע, 6.5 שעות עבודה יומיות).

לפני מתן צו המבחן הסברתי לכל אחד מהנאשמים את משמעותו של צו המבחן והזהרתי אותו שאם לא ימלא אחרי הצו מכל בחינה שהיא או יעבור עבירה נוספת יהיה צפוי לעונש על העבירה שבגללה ניתן הצו וכל אחד מהם הביע את נכונותו למלא אחר הוראות הצו.

המזכירות תשלח העתק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

הובהר לנאשמים כי יש להם זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, ג' אדר ב' תשע"ט, 10 מרץ 2019, בנוכחות ב"כ המאשימה עו"ד מונא מנסור, הסנגור בויראת בשם שני הנאשמים לשיבת היום והנאשמים בעצמם.